

TANÁRI ÉRTÉKELÉS – ÖNÉRTÉKELÉS

A modul szerzője: N. Kollár Katalin,
Somogyi Mónika

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

8. ÉVFOLYAM



MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a A feleltetés réme					
A	Önként jelentkezők vagy a tanár által kijelölt tanulók felolvassák Karinthy Frigyes <i>A rossz tanuló felel</i> című írását. Minden diák megkapja a szöveget. 10 perc	A téma hangulati előkészítése	Frontális osztálymunka	D1 (<i>A rossz tanuló felel</i>)	
I/b A feleltetést kísérő érzelmek					
A	A tanulók listát állítanak össze csoportban arról, hogy miért tetszik (nem tetszik) ez az írás; milyen érzelmeket vált ki; milyenek találtak, mitől volt jó vagy rossz hallgatni. 10 perc	Empátia Önismeret	Kooperatív tanulás – szóforgó		
I/c A többiek véleménye <i>A rossz tanuló felel</i> című írásról					
A	A csoportok megosztják véleményüket az osztállyal. 10 perc	Egymásra figyelés Tolerancia	Kooperatív tanulás – csoportszóforgó		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Hogyan értékelnek a tanárok feleletnél és dolgozatnál, vagy a szülők otthon?					
A	A tanulók 5–6 fős csoportokban felidéznek egy-egy esetet a közelmúltból, amikor visszajelzést kaptak (elismerőt, objektívet vagy elmarasztalót) iskolai, otthoni vagy egyéb teljesítményükről. 15 perc	Önismeret Önreflexió	Kooperatív tanulás – szóforgó		
B	A tanulók 5–6 fős csoportokban megbeszélik, milyen érzés látni, hogy egy osztálytársuk rosszul felel. 15 perc	Kommunikációs készség Önreflexió	Kooperatív tanulás – szóforgó		
II/b Milyen érzéseket vált ki másokból a feleltetés?					
A	Minden csoport kiválaszt egy-egy emléket vagy érzést, amit megoszt az osztállyal. 10 perc	Annak megmutatása, hogy ugyanaz az esemény sokféle érzelmet válthat ki a különböző emberekből	Kooperatív tanulás – szóforgó, csoportszóforgó		
II/c Mitől szerepelek jól, mitől rosszul az iskolában?					
A	A tanulók igyekeznek összegyűjteni az iskolai teljesítmény okait kártyára írják: A csoport: Mitől szerepel valaki jól az órán? B csoport: Mitől szerepel valaki rosszul az órán? 10 perc	Az iskolai teljesítmény okainak tudatosítása Önreflexió	Csoportmunka	50–60 db 10,5 × 7,4 cm-es lap (A/4-es lap 8 részre vágva)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/d Külső és belső okok					
A	A csoporttagok „külső” és „belső” okok szerint szétválogatják a megírt kártyákat, majd közösen megvitatják, melyik körülmény befolyásolható, melyik nem. 15 perc	A külső körülmények és a saját erőfeszítések, adottságok teljesítményben játszott szerepének tudatosítása	Csoportmunka Egész osztály együtt	2 db csomagolópapír „Külső okok”, „Belső okok” felirattal, íróeszköz	P1 (A siker és a kudarc)
II/e Mindenkit mérjünk azonos mércével? – Érvek					
A	A csoporttagok egy helyzethez kapcsolódva érveket gyűjtenek az álláspontjuk mellett. (Ha nagy az osztály létszáma, alakíthatunk két-két csoportot is ugyanahhoz az állásponthoz.) 15 perc	Annak tudatosítása, hogy vannak, akiknek komolyabb erőfeszítésbe kerül ugyanazt a teljesítményt elérni	Csoportmunka	D2 (Helyzetek) Papír, íróeszköz	P2 (Helyzetek)
II/f Mindenkit mérjünk azonos mércével? – Vita					
A	A vitában mindkét csoport egyszerre csak egy-egy érvet mond, majd átadja a szót. Ha négy csoporttal dolgozunk, akkor a négy csoport felváltva kap szót úgy, hogy egymás után mindig a különböző álláspontot védők érvelnek. Nagy osztálylétszám esetén csoportos vita ajánlott beszélőkorongok használatával. 15 perc	Tolerancia	Egész osztály együtt vagy csoportmunka – vita	Beszélőkorongok (csoportonként 5–5 db)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a Akcióplakát					
A	A tanulók 4–5 fős csoportokban tetszőleges célcsoportnak (tanároknak, diákoknak, önkormányzatnak stb.) szóló akcióplakátot készítenek arról, hogyan támogathatják a diákokat a jobb teljesítmény elérésében. 15–20 perc	Gondolkodás konstruktív lépésekben Tolerancia Empátia Rajzkészség	Csoportmunka – plakátkészítés	Csomagolópapír, színes filctollak	
III/b Kiállítás					
A	A csoportok kiállítást rendeznek a modul feldolgozása során készített, csomagolópapírra gyűjtött szempontsorokból, plakátokból. 15 perc	Összefoglalás A nehézségek és támogatások sokféleségének tudatosítása Társadalmi, szociális és kulturális különbségek megértése és elfogadása Empátia	Csoportmunka Egész osztály együtt – plakátkiállítás	Cellux vagy falújság, rajzszőg	

TANÁRI MELLÉKLETEK

P1 A SIKER ÉS A KUDARC

A diák külső vagy belső körülményekben találhatja meg a siker vagy a kudarc okát. Azokban a helyzetekben, amikor valóban nem a tanár hangulata határozza meg egy felelet értékét, mindenképpen a belső és megváltoztatható körülmények hangsúlyozása a jó, mert ilyenkor érzi úgy a tanuló, hogy ő befolyásolhatja érdemben eredményei – sikerei vagy kudarcai – alakulását. Ebből következően a diákok csak akkor tanulják meg a belső és megváltoztatható momentumokat okolni sikereikért vagy kudarcaikért, ha gyakran érzik úgy, hogy szorgalmuk, erőfeszítéseik révén befolyásolhatják teljesítményüket.

	<i>Megváltoztatható</i>	<i>Megváltoztathatatlan</i>
<i>Belső körülmény</i>	szorgalom	adottság
<i>Külső körülmény</i>	szerencse	a feladat nehézsége

A sikerorientált diák szerint a siker oka a képesség, a kudarc oka külső körülmény vagy az erőfeszítés hiánya.

A *tanult tehetetlenség* a diáknak az az érzése, hogy neki „egyedül nem megy”. Sikerét szerencsének, kudarcát képességihiánynak tulajdonítja.

Az adottság és kudarc kapcsán arról érdemes beszélgetni, hogy hogyan befolyásolhatjuk minél inkább a teljesítményünket. Például azal, hogy a külső követelményeket – a feladat nehézségét – is befolyásolhatjuk, ha visszajelzünk a tanárnak, hogy mik a nehézségeink, és kérjük, hogy fokozatosan, kisebb lépésekben nehezítse a feladatot.

A diákok és a szülők nagy része hajlamos bizonyos adottságokat okolni az iskolai kudarcokért abból az alapgondolatból kiindulva, hogy az adottság megváltoztathatatlan tényező. Ehelyett azonban célszerűbb lenne a kudarc mögött meghúzódó valódi okok keresése.

Valójában a külső és belső körülmények nehezen választhatók el egymástól, ahogy a tanulási és a magatartási zavarok is összefüggenek, sőt a kudarcot előidéző tényezők gyakran frusztráción, szorongáson keresztül vezetnek különböző problémákhoz, tanulási nehézségekhez.

A kudarc természetesen összefügghet az adottsággal, de az ember képességei, készségei fejleszthetők. Egy kudarc- vagy sikerhelyzetet tehát nem tudhatunk be egyszerűen megváltoztathatatlan adottságnak, mert ehhez még sokféle más tényező is hozzájárul. Az adottság sok esetben részképességzavart jelent, ami megfelelő fejlesztéssel, a tanár megértő, segítő magatartásával változhat. A kudarc valódi okának

feltárása tehát mindennél fontosabb feladat. A kudarchoz vezető helyzet nehézségeinek csökkentésével, más képességek kibontakoztatásával ugyanis segíthetünk a problémán. A követelmények és a teljesítmény egyensúlyának megteremtése, a megfelelő, változatos pedagógiai eszköztár alkalmazása, a tananyag differenciált felépítése mind-mind hatással lehet az egyéni teljesítmény növelésére. Összegezve: az adottságok befolyásolják a teljesítményt, a stressztűrő képességet, de a kudarc és a siker kilátásai nagyban függnek az adott helyzet megélésétől, a külső hatásoktól, a visszajelzésektől.

P2 HELYZETEK

Ossza ki a következő problémás helyzetet a tanulócsoporthoz! Lehet két vagy több csoportot alakítani; utóbbi esetben figyeljen az A és B változat egyenletes elosztására.

A csoport: Az első felelő jó tanuló, akinek a szülei nagyon szigorúak, elvárják, hogy a jó képességei alapján mindig jó jegyeket hozzon. Tegnap kölcsön kapott a barátjától egy izgalmas videót, amit vissza kellett adnia, ezért délután tanulás helyett ezt nézte meg, és nem tudott jól felkészülni. Azért nagyjából átnézte az anyagot, de a tanár nagyon szigorúan kérdezett, és a végén adott egy hármast. Ez még nem lett volna olyan nagyon igazságtalan, ha a következő felelő, egy mindig gyengén teljesítő diák, nem tudott volna ugyanannyit, és a tanár mégis négyest adott neki.

Érveljenek amellett, hogy az azonos teljesítményért azonos osztályzat jár.

B csoport: X-nek diszlexia miatt sok nehézsége van a tanulással. Lassan tanult meg olvasni. Sokáig úgy tanult, hogy otthon felolvasták neki a leckéket. Mára már sikerült sok-sok fejlesztő foglalkozás és gyakorlás árán annyira behozni a hátrányt, hogy a történelem leckét is képes könyvből megtanulni, de sok idő kell neki ehhez. Ezért ritkán kap jó jegyet. A mai órán önmagához képest lényegesen jobban teljesített, és a tanár nagyon megdicséri, és az eddigi kettesek helyett ad biztatásul egy négyest.

Érveljenek amellett, hogy ez a gyerek jobb osztályzatot érdemel, ha nagyon igyekszik, mert neki sokkal nehezebb dolga van, mint annak, aki könnyen tanul.